

Samenwerkingsovereenkomst “Netwerk bezoekerscentra Rijn”

30 augustus 2019

Doel

De deelnemers aan het “Netwerk bezoekerscentra Rijn” streven ernaar om regelmatig kennis en ervaringen uit te wisselen. De verbindende elementen van het netwerk zijn de Rijn met zijn stroomgebied en de aandachtsgebieden van de bezoekerscentra, die steeds verband houden met water. Zo zijn waterkwaliteit en hydromorfologie, natuurlijke herinrichting en gebruik van uiterwaarden, bescherming tegen overstromingen en natuurbescherming evenals andere punten die relevant zijn voor de natuurlijke ruimte vaste bestanddelen van het programma van de bezoekerscentra. Milieu-educatie, natuurpedagogiek en socio-economische kwesties spelen in de meeste bezoekerscentra een centrale rol. Als grensoverschrijdende rivier vertelt de Rijn een verbindend verhaal, dat dankzij de samenwerking tussen de bezoekerscentra nog beter kan worden overgebracht. De samenwerking zal meer begrip en draagvlak doen ontstaan in de bevolking voor maatregelen die zijn gericht op de verbetering van de ecologische verbindingen in het Rijnstroomgebied.

Context en aanleiding

De Rijn verbindt de Alpen met de Noordzee en verbindt daarmee ook verschillende ecologische gemeenschappen. In de loop der tijd zijn er echter veranderingen aangebracht aan het riviersysteem, er zijn bijvoorbeeld stuwen en oeververhardingen aangelegd, die de ecologische uitwisseling bemoeilijken en meer dan 85% van de uiterwaarden verloren hebben doen gaan.

Na de algemene verbetering van de waterkwaliteit wordt er nu op veel plekken langs de Rijn en zijn zijrivieren aan gewerkt het ecosysteem in het stroomgebied als geheel weer duurzaam te verbeteren, de biologische diversiteit te ontwikkelen en de hoogwaterveiligheid te optimaliseren. De acties worden gecoördineerd door de Internationale Commissie ter Bescherming van de Rijn (ICBR), die is gevestigd in Koblenz (Duitsland) en die de werkzaamheden heeft verankerd in haar programma's “Rijn 2020” en “Masterplan trekvissen Rijn”.

Staande op een plaats langs de rivier is het niet direct duidelijk hoe de relatie is met verder stroomopwaarts of stroomafwaarts gelegen delen van de rivier. Wie bij de monding van de Rijn, bij het Haringvliet, een zalm voorbij ziet schieten, kan zich nauwelijks een voorstelling maken van de reis die het dier voor de boeg heeft, of het paaigebied in de Elzas waar hij naartoe wil. Andersom is het ook voor iemand die een vispassage aan de Duits-Franse Bovenrijn bezoekt maar moeilijk voor te stellen dat er een verband bestaat tussen die vispassage en andere maatregelen die in Nederland of Zwitserland worden genomen om de passeerbaarheid te herstellen. Hetzelfde geldt voor werkzaamheden die de hoogwaterveiligheid verbeteren: hier is de bevolking evenmin altijd op de hoogte van de positieve impact voor mensen die verder stroomafwaarts wonen. Hierdoor kan het zijn dat er regionaal of lokaal geen steun voor is.

Bij de verschillende maatregelen die in de loop der tijd zijn genomen voor de ecologische aaneenschakeling van het riviersysteem zijn bezoekerscentra geopend om mensen hiermee kennis te laten maken. Er wordt uitgelegd dat er binnen de rivier connecties zijn naar boven- en benedenstroomse delen, die zowel relevant zijn voor waterkwaliteit en vismigratie als voor hoogwater(-veiligheid).

De deelnemers aan het “Netwerk bezoekerscentra Rijn” zijn ervan overtuigd dat een sterkere band tussen de bezoekerscentra ook de ecologische en hydrologische relaties beter zichtbaar zal maken en dat samenwerking mogelijk is tegen lage inspanning (zowel financieel als personeel).

Activiteiten

De deelnemers streven de volgende doelen na:

- Ontwikkeling van een gezamenlijk "verhaal" over de ecologische verbindingen in het Rijnstroomgebied voor de communicatie met het brede publiek;
- Gezamenlijke optredens, bijvoorbeeld een gemeenschappelijke actiedag of een kaart, om de werkzaamheden van het netwerk extern zichtbaar te maken;
- Uitwisseling van ervaringen met didactische benaderingen en methodes voor milieu-educatie;
- Uitwisseling van inhoudelijke informatie over de ecologie van het Rijnstroomgebied, over natuurlijke herstelmaatregelen en hoogwaterveiligheid;
- Uitwisseling van beeld- en filmmateriaal, en mogelijk ook expositiemateriaal;
- Eventueel gezamenlijke totstandbrenging van (meertalig) expositiemateriaal;
- Organisatie van een jaarlijkse bijeenkomst voor de informatie-uitwisseling op wisselende plaatsen in het Rijnstroomgebied.

Het Netwerk bezoekerscentra Rijn is een vrij samenwerkingsverband en de samenwerkingsovereenkomst dient te worden beschouwd als een intentieverklaring. Er vloeien dan ook geen financiële verplichtingen uit voort voor de deelnemers.

Het Netwerk kan worden uitgebreid met andere centra of instellingen die actief zijn op het gebied van publieksvoorlichting met eenzelfde thematisch zwaartepunt.

Het secretariaat van de ICBR kan het netwerk, in het kader van haar mogelijkheden, logistieke steun (bijv. zaal, enz.) aanbieden voor zijn bijeenkomsten.

Aan het "Netwerk bezoekerscentra Rijn" nemen deel (in alfabetische volgorde):

Stand: 24 oktober 2019

	Afsluitdijk Wadden Center Erik Bruins Slot (NL)
	Biodiversum Steve Jungen (LU)
	De Bastei Gerard Mangnus (NL)

Fischpass Iffezheim

Ruth Siamos
(D)

**Fischereimuseum
Bergheim an der
Sieg**

Petra Dahlmann
(D)

Infozentrum Keeken

Ulrich Werneke
(D)

HESSEN

Regierungspräsidium
Gießen

Lahnfenster Hessen

Ursula Rock
(Regierungspräsidium
Gießen)
(D)

mosellum

ERLEBNISWELT
FISCHPASS KOBLENZ

**Mosellum –
Erlebnisswelt
Fischpass Koblenz**

Dr. Ulrich Kleemann
(Präsident der
Struktur- und
Genehmigungsdirektio
n Nord)

	Frau Sabine Yacoub (Landesvorsitzende des BUND RLP) (D)
	Forschungsmuseum Alexander König Sabine Heine (D)
	Naturschutzzentrum Karlsruhe Andreas Wolf (D)
	Naturzentrum Thuraue Simon Fuchs (CH)
	Schatzinsel Kuehkopf Ralph Baumgaertel (D)
	Swim Fish Swim (Touring exhibition) Bjorn Mol (NL)
	My Rhine Jelle Kabbes (NL)

**WORLD FISH MIGRATION
FOUNDATION**

**World Fish
Migration
Foundation**

Herman Wanningen
(NL)

**WWF Schweiz
„Lachs Comeback“-
Initiative**

Christian Hossli
(CH)

ARIENA

(Association Régionale
pour l'Initiation à la
Nature et à
l'Environnement en
Alsace)

Lisa Käuffert
(F)

**Bij de vereniging Ariena aangesloten bezoekerscentra
en organisaties:**

**Maison de la Nature
du Delta de la Sauer
et de l'Alsace du
Nord**

(F)

**Maison de la Nature
du Vieux Canal**

(F)

**Maison de la Nature
du Ried et de
l'Alsace centrale**

(F)

**Petite Camargue
Alsacienne**

(F)

**Association Saumon
Rhin**

Jean-Jacques KLEIN

(F)